

MAGYAR
HIRLAP

374.28 1979 JAN 13

224

MAGYAR HIRLAP

HAZAI KÖRKEP

Új kormányrendelet a művelődési otthonokról

Közvetíteni és újraalkotni

Ahogy a nyelvemlékek annak idején joggal bíralták a „kultúr-ház” szóösszetétel magyartalan-ságát, úgy az ezekben az intézményekben folyó, a közönséget passzív szerepre kényszerítő „népművelés” is hamarosan korszerűtlennek bizonyult. Az elmúlt két évtized során — a párt és a kormány határozataival, s a lakosság kezdeményezéseivel összhangban — fokozatosan megváltozott a művelődési otthonok szerepe, hivatása. Talán kevesen tudják, hogy az ötvenes évek végén csaknem ötezer kultúrház volt az országban, jelenleg viszont körülbelül csupán kétezer-kétszáz ilyen művelődési intézményünk van. Ha figyelembe vesszük, hány modern központot, művelődési otthont adtak át a közönségnek az elmúlt húsz év során, nyilvánvalóvá válik: a besorolási rendszerben, a működési feltételek meghatározásában egyre fokozottabb igényesség érvényesül. Mind több olyan intézmény akad, amely a legkülönbözőbb életkorú és műveltségű látogatóknak valóságos segítséget ad a szabad idő tartalmas eltöltéséhez, a közös művelődéshez, kulturált szórakozáshoz vagy éppen társkereséshez...

s tekintve, hogy a kerületben nincs szakszervezeti irányítású otthon, nekünk kell minden feladatot teljesíteni. Minden intézményünk sajátos profilt, egyéni feladatokat kapott. A Marci-bányi téri központ elsősorban a fiataloké: ugyanakkor ez látja el a központi feladatokat is, és néhány programját — így a bérletes hangverseny-sorozatát — a

adnak az ott dolgozó népművelőknek is.

A művelődési otthonok jogi kereteit utoljára 1960-ban szabályozták: így érthető, hogy e szabályok az utóbbi időszakban egyre kevésbé feleltek meg a megváltozott követelményeknek. Néhány nappal ezelőtt fogadta el a Minisztertanács a **művelődési otthonok működésének új szabályzatáról** szóló kormányrendeletet. Az új rendelkezés figyelembe veszi társadalmunk, ezen belül közművelődésünk változásait, időszerűen fogalmazza meg a művelődési otthonok szerepét, helyét és feladatait. A rendelet lényegét dr. Tóthpál József, a Kulturális Minisztérium közművelődési főosztálya helyettes vezetője így foglalta össze:

— Az ötvenes években elsősorban tömegpolitikai célokot szolgálták a művelődési otthonok: azóta a közművelődésben — mint az erre vonatkozó párt-és állami határozatok is hangsúlyozzák — jelentős koncepcióváltás történt. Egyre nagyobb szerepet kap az egyén, a kisebb közösség bekapcsolása az alkotó szellemű művelődésbe — legfontosabbnak a tartalmi munkát, a szocialista műveltség közvetítésének, elsajátításának és újraalkotásának egy-ségét érezzük. Az új rendeletet a művelődési otthonok nyitottságának hangsúlyozása jellemzi mind szemléletileg, mind a hálózati rendszert tekintve. Másik fontos változás, hogy — miközben erősítjük az állami és tanácsi irányítást, tekintve, hogy a közművelődés irányítása állami feladat — „társadalmiasítani” is igyekszünk ezeket az intézményeket. A szocialista demokratizmus elveinek a művelődési otthonok életében is érvényesülnie kell. Ezért — legkésőbb szeptember 30-ig — minden intézményben létre kell hozni a társadalmi vezetőséget, amelyet a lakóhely és a munkahely dolgozói maguk közül válasszanak. Reméljük, hogy ezáltal a használók fokozott beleszólási lehetőséget kapnak a tartalmas munka kialakítására. Igen lényegesnek érzem, hogy az új rendelet lehetőséget ad komplex művelődési intézmények (művelődési otthon, könyvtár, iskola) működésére; de hozzá kell tennem, hogy ezen a téren még sok a tennivaló.

A köztudatban a művelődési ház fogalma elsősorban a községekhez, a kisebb településekhez kapcsolódik: kevesebb szó esik például a Budapest belterületén működő kerületi művelődési otthonok munkájáról. Való igaz, hogy a lakosság a fővárosban ezernyi lehetőség között választ-hat: s a program kiválasztásánál aligha gondol valaki is a kerületi határokra. A fővárosi művelődési otthonok közül szerencsére mind több az olyan intézmény, amely korszerű munkával, érdekes programokkal vállalja a versenyt. Jó néhány otthon sajátos, egyedi profilt alakított ki magának — felkészült házigazdájává vált egy-egy szűkebb szakterületnek. Valószínűnek látszik, hogy — legalábbis a főváros belső területén — ez a jövő útja: a művelődési házak így válhatnak más művészeti intézmények egyenrangú társává.

felelőtt lakosság is látogatja. A gyermekeké és a fiataloké a Kapás utcai **Budai Táncklub**, valamint a **Vizivárosi Pinceklub**. A pasaréti **Ságvári Endre Művelődési Házban** heti három alkalommal rendezzük meg a **társkeresők klubjának** rendezvényeit: mi ezt a feladatkört társadalmilag igen fontosnak érezzük, és őszintén örülünk, hogy kulturált találkozási helyet adhatunk a magányos embereknek. A pesthidegkúti **Petőfi Sándor** otthon kertbarát-körét, valamint a műgyűjtők és műbarátok körét is igen sokan látogatják. Ezek természetesen nem kizárólagos kategóriák: a közönség igényének megfelelően az öt művelődési házban másfajta rendezvényeket is szívesen szervezünk.

— A főváros lakói — így a második kerületiek is — igen sok program között válogathatnak. Hogyan tartják a kapcsolatot a közönséggel, milyen módon kínálják rendezvényeiket?

A budai II. kerület öt művelődési háza közül a legtöbben talán a Marci-bányi téri Ifjúsági Ház munkáját ismerik. Ez az intézmény az elmúlt években a főváros dzsessz-életének egyik központjává lett: itt működik a fiatal filmrendezők alkotóműhelyének, a Balázs Béla Stúdióknak jelentős közönségfóruma, a **Balázs Béla Bázis**: a komolyzenei hangversenyeken többek között **Kocsis Zoltán**, **Ránki Dezső** és **Schiff András** is fellépett már. **Legény Miklósnét**, a II. ker. Tanács V. B. művelődési központ igazgatóját arról kérdeztem, **milyen feladatokat látnak el a kerület művelődési otthonai, s köztük milyen szerep jut a jól ismert Marci-bányi térnek?**

— Öt művelődési intézményünk közös irányítás alatt áll;

— „Általában” szervezni, kizárólag plakátjainkban bízni — úgy érezzük — hiábavaló lenne. Az egyes rendezvényekre azt a közönségréteget hívjuk el, amelyre valóban számíthatunk: akiket feltehetően érdekel a program. Hat év alatt gazdag címlista alakult ki, jórészt tapasztalati úton. Már ismerjük azokat például, akik a komoly zene iránt érdeklődnek: birtokunkban van a kerületi üzemek, vállalatok szocialista brigádjainak névjegyzéke is. A társkeresők klubjában már hosszabb ideje társadalmi vezetőség is működik: ötleteikkel, javaslaikkal komoly segítséget

— Nyilvánvaló persze, hogy a közművelődést nem lehet rendeleti úton szabályozni: az új rendelet is csak keretet adhat az eredményesebb munkához. A megyei és a helyi tanácsoknak — különösen az új tanácsörvény óta — igen nagy szerepük van a művelődési intézmények irányításában, a megfelelő működési feltételek biztosításában. Bízunk benne, hogy a tanácsok kellő felelősséggel segítik a közművelődési intézményhálózat munkáját — természetesen a helyi adottságok, igények figyelembevételével, a korszerű követelményeknek megfelelően.

Hegyi Gyula